

TEHY RY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAEIKSI TYÖSUOJELUN VALVONNASTA JA TYÖPAIKAN TYÖSUOJELUYHTEISTOIMINNASTA ANNETUN LAIN SEKÄ TYÖTURVALLISUUSLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ EHDOTUKSESTA VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI TYÖNTEKIJÖIDEN SUOJELEMISEKSI BIOLOGISISTA TEKIJÖISTÄ AIHEUTUVILTA VAAROILTA

Tehy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sekä luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi. Tehy kannattaa esitystä työturvallisuuslain muuttamista siten, että lakiin lisättäisiin säännös, joka velvoittaisi työnantajaa pitämään luetteloa niistä työntekijöistä, jotka ovat altistuneet sellaisille biologisille tekijöille, jotka voivat aiheuttaa vakavan tai erittäin vakavan vaaran tai sairauden ihmiselle. Tehy kannattaa, että valtioneuvoston päätöksessä säädetty asiat nostettaisiin perustuslain edellyttämällä tavalla lain tasolle.

Tehy kannattaa myös esitystä, jossa muutettaisiin työsuojelun valvonnasta ja työsuojeluyhteistoinnasta annettua lakia lisäämällä lakiin säännös, joka velvoittaisi työnantajaa viipymättä ilmoittamaan työsuojeluviranomaiselle kaikista vaaratilanteista ja onnettomuuksista, jotka ovat voineet johtaa sellaisen biologisen tekijän vapautumiseen, joka voisi aiheuttaa vakavan tai erittäin vakavan tartunnan vaaran tai sairauden ihmiselle.

Käytännössä uudessa biologisten tekijöiden asetuksessa yhdistettäisiin vanha valtioneuvoston päätös työntekijöiden suojelemisesta työhön liittyvältä biologisten tekijöiden aiheuttamalta vaaralta (1155/1993) sekä valtioneuvoston asetus terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ehkäisemisestä terveydenhuoltoalalla (317/2013). Tehy kannattaa esitystä, jonka mukaisesti Teräviä instrumentteja terveydenhuoltoalalla koskeva asetus kumotaan tällä uudella esitetyllä asetuksella. Uudessa asetuksessa on huomioitu hyvin aiemmassa Teräviä instrumentteja terveydenhuoltoalalla koskevassa asetuksessa säädetty terveydenhuollon erityiskysymykset. Uudessa asetuksessa on Tehyn mukaan huomioitu riittävästi neulanpistodirektiivin (2000/54/EU)velvoitteet ja niistä on säädetty tällä uudella asetuksella asianmukaisesti kansallisella tasolla. Lisäksi uudessa asetuksessa ja perustelumuistiossa on huomioitu terävien instrumenttien osalta aiempaan paremmin myös muut ammattiryhmät esim. puhtaanapidon ja jätteenkäsittelyn osalta.

Tehyn mukaan vuodelta 1993 ollut valtioneuvoston päätös biologisista tekijöistä oli tarpeen päivittää ja on hyvä, että siinä säädetty asiat saadaan vihdoin lain tasolle ja uuteen asetukseen.

Tehyn näkemyksen mukaan perustelumuiston kirjaus koskien *7§ Vaarojen arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja* ei riittävästi huomioi työntekijälle työn ja työympäristön vuoksi aiheutuvaa vaaraa, joka johtuu home- ja kosteusvaurioihin liittyviin mikrobeihin, niiden toksisuuteen ja terveydelliseen merkitykseen. Perustelumuistiossa on nostettu esimerkiksi työntekijän työstä johtuvasta sairaudesta maanviljelijöillä ja sahatyöntekijöillä esiintyvä *Aspergillus fumigatus*-sienen aiheuttama homepölykeuhko ja –nuha. Tehyn mukaan perustelumuistion kirjaus on tältä osin liian suppea ja riittämätön. Perustelumuistion yksityiskohtaisiin perusteluihin, vaarojen arvioinnissa huomioon otettaviin seikkoihin, tulee lisätä home- ja kosteusvaurioituneissa tiloissa, erityisesti julkisissa ra-

kennuksissa, työskentelevät sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö, päivähoidon, varhaiskasvatuksen ja koulujen henkilöstö. Lisäksi työntekijän työhön liittyviin sairauksiin tulisi lisätä homepölykeuhkon lisäksi muitakin sairauksia esim. ODTS, astma ja allerginen nuha. Tehyn korostaa, että raskaana olevat naiset ovat erityinen riskiryhmä, jonka altistumisen estämisestä on huolehdittava.

Tehyn ja Turun yliopiston toteuttama laaja sote- alan henkilöstön kyselytutkimus (2017) osoittaa, että kosteus- ja homevauriot, muut sisäilmaongelmat ja ilmanvaihdon koetut ongelmat ovat edelleen erittäin yleisiä hoitoalan työpaikoilla. Tutkimuksen mukaan 15 % alan työntekijöistä on pitkäaikaisesti altistunut homesienille oman arviointinsa mukaan. Oireilu oli vahvasti yhteydessä homeen hajuun, näkyviin kosteusvaurioihin ja homealtistumisen keston. Hoitohenkilökunnalla on paljon infektiosairauksia. Poskiontelotulehdusten yleisyys on erittäin korkealla tasolla ja poikkeaa aikaisemmista tutkimuksista. Samoin astman yleisyys on kaksinkertainen muuhun väestöön verrattuna.

Rakennusten home- ja kosteusvaurioiden yleisyyden vuoksi myös erilaiset korjaus- ja rakennustoimenpiteet ovat yleisiä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työpaikoilla. Rakennusten korjaustoimenpiteisiin lisääntyy huomattava riski biologisten pölyjen ja toksisten mikrobien leviämiseen. Tehyn näkemyksen mukaan Liite III teollisten prosessien eristys – kohtaan tulee lisätä velvoite käyttää kosteusvauriokorjauksissa alipaineistusta, suojaseinäkkeitä sekä kuljettaa jätteet kannellisissa astioissa.

Biologiset tekijät ovat merkittäviä vaaratekijöitä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työssä. Tästä syystä uudistuvan lainsäädännön voimaantulosta tulee tiedottaa työpaikkoja riittävästi. Tehy pitää tärkeänä, että Työterveyslaitoksen opas vuodelta 2014, *Terävät instrumentit terveydenhuollossa – ehkäise pisto- ja viiltotapaturma tehokkaasti*, päivitetään lainsäädännön uudistuessa. Myös muiden ammattialojen osalta, esim. puhtaanapito ja jätteenkäsittely, on tarpeen arvioida ammattialakohtaisen käytännön oppaan tarpeellisuutta.

Tehyn lausunnon liitteenä on Suomen Kätilöliitto ry:n lausunto sekä Suun terveydenhuollon ammattiliitto ry:n lausunto koskien suun terveydenhuollon erityiskysymyksiä.

Rauno Vesivalo
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Liitteet:

Suomen Kätilöliitto ry:n lausunto

Suun terveydenhuollon Ammattiliitto STAL ry:n lausunto

Lisätietoja: Työympäristöasiantuntija Anna Kukka, anna.kukka@tehy.fi

Suomen Kätilöliitto ry
Asemamiehenkatu 4
00520 Helsinki

21.3.2017

LAUSUNTO

Asia:

Lausuntopyyntö biologisia tekijöitä koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta sekä valtioneuvoston asetusluonnoksesta muistioineen

Suomen Kätilöliitto ry yhtyy Tehyn lausuntoon koskien lausuntopyyntöä biologisia tekijöitä koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta sekä valtioneuvoston asetusluonnoksesta muistioineen.

Suomen Kätilöliitto ry katsoo esitysluonnoksessa ja asetuksessa tehtyjen työturvallisuutta, työsuojelun valvontaa ja työsuojelutoimintaa koskevat muutokset ajankohtaisiksi ja tarpeellisiksi. Kätilöliitto haluaa Tehyn tavoin nostaa esitykseen mukaan työolosuhteista (homeet ja kosteusvaurioista johtuvat mikrobit) johtuvat biologiset vaaratekijät.

Helsingissä 21.3.2017

Leena Lehto
varapuheenjohtaja
Suomen Kätilöliitto – Finlands Barnmorskeförbund ry

Asia:

Ehdotus Valtionneuvoston asetuksesta työntekijöiden suojelemiksi biologisista tekijöistä aiheutuville vaaroille

Suun terveyden huollossa altistutaan potilastyöskentelyssä päivittäin bioaerosolille, jossa on erilaisia suun bakteereja ja viruksia. Lisäksi esim. hoitoyksikön huoltotilanteissa altistutaan biologisista tekijöistä aiheutuville vaaroille.

Suun terveyden huollossa bioaerosoliriskejä voidaan kuitenkin hyvin hallita esim. käyttämällä asianmukaisia henkilösuojaimia ja huolehtimalla työtilojen tehokkaasta ilmanvaihdosta ja ilmansuodatuksesta.

Suun terveydenhuollon työpaikoilla kärsitään sisäilmaongelmista kuten niin monella sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työpaikoilla.

Suun terveyden huollossa käsitellään useita kertoja päivässä teräviä instrumentteja. Näitä ovat puuduteneulojen käsittely, potilaan hoidossa käytettävät terävät käsi-instrumentit esim. sondi ja hammaskivenpoistoinstrumentit ja kirurgisissa toimenpiteissä käytettävät terävät instrumentit.

Näissä tilanteissa esim. epätarkoituksenmukaisilla työtavoilla voi syntyä verialtistustilanteita ja riskinä altistua tuberkuloosibakteerille, B- ja C-hepatiittiviruksille ja HI-virukselle syntyy, riski on kuitenkin hyvin pieni.

Suun terveyden huollossa on mahdollista käyttää esim. ns. turvaveitsiä kirurgisissa toimenpiteissä. Tällä hetkellä ei ole kattavasti saatavilla luotettavasti toimivia turvapuudutusruiskuja, joissa olisi puudutusneula mukana. Tämä epäkohta pakottaa edelleen suun terveyden huollossa tekemään ns. hylsytystä siinä vaiheessa, kun puuduteneula asetetaan puudutusruiskuun. Käytetty puudutusneula voidaan laittaa takaisin omaan suojukseen käyttäen pistotapaturmaa tehokkaasti vähentävää apuvälinettä. Edelliseen viitaten STAL ry pitää käytännön kannalta hyvin haasteellisena tilannetta että, neulojen laittaminen takaisin neulansuojukseen kielletään välittömästi.

Suun terveyden huollossa on pääsääntöisesti käytössä turvalliset terävien instrumenttien ja saastuneen jätteen hävittämismenettelyt.

STAL ry pitää tärkeänä, että terävien instrumenttien aiheuttamien tapaturmien ja infektioiden ehkäisemiseen koulutetaan riittävästi ja säännöllisesti henkilöstöä. Tässä terävien instrumenttien käyttöön liittyvässä koulutuksessa on sisällytettävä mm. koulutusta välineiden oikeasta käytöstä. Ohjeita on annettava myös uudelle ja tilapäiselle henkilöstölle perehdytyksen yhteydessä. STAL ry:n mielestä on hyvä, jos työnantajien edellytetään järjestettävän työntekijöille pakollista koulutusta.

Suun Terveydenhoidon Ammattiliitto STAL ry:n puolesta

Niina Nivala-Huhtaniska
vt. toiminnanjohtaja